

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Landes Judit (felperesi képviselő címe) ügyvéd által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek - a ... végelszámoló) által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű, a dr. Szabó T. Attila (II. rendű alperesi képviselő címe) ügyvéd által képviselt II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. július 8. napján meghozott 20.P.24.346/2009/27. számú ítélete ellen a II. rendű alperes részéről 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek 652.300 (hatszázötvenkettőezer-háromszáz) forint együttes első és másodfokú perköltséget, míg az államnak külön felhívásra 509.200 (ötszázkilencezer-kétszáz) forint feljegyzett kereseti illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperesek között 2004. december 6-án létrejött engedményezési szerződés semmis.

Tényként adta elő, hogy volt házastársával az I. rendű alperesi kft. tagjai voltak, amikor a 2000. március 27-én kelt, majd 2001. január 15-én kiegészített kölcsönszerződést kötötték. Ezt adósként ő, a kölcsönadó I. rendű alperes részéről pedig a volt felesége mint ügyvezető írták alá. Valójában a kölcsönszerződés fiktív volt, a cég által megtermelt hasznot vették ki ilyen módon a társaságból. A színlelt megállapodás a Ptk. 207. §-a alapján semmis, de érvénytelen azért is, mert a Ptk. 200. § (2) bekezdésének első és második fordulata alapján az érvényességéhez a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 141. § (2) bekezdés m) pontja szerint a taggyűlés határozatára lett volna szükség. Az I. rendű alperes ezen kölcsönszerződésből eredő követelését engedményezte a II. rendű alperesre,

azonban a kölcsönszerződés érvénytelensége miatt az engedményezés lehetetlen szolgáltatásra irányul, ezért érvénytelen. Az engedményezéshez szintén szükség lett volna a taggyűlés határozatára, ezért az jogszabályba ütközés miatt is érvénytelen. Hivatkozott még arra, hogy az engedményezési szerződésben meghatározott szolgáltatások között feltűnő értékaránytalanság áll fenn. A szerződést a társaságok képviselőjeként aláíró személyek testvérek, ezért a Ptk. 203. §-ának (2) bekezdése értelmében rosszhiszeműségüket vélelmezni kell. A felperesi álláspont szerint az engedményezés azt a célt szolgálta, hogy a volt házastársa egyoldalú előnyöket biztosítson a saját maga számára és megakadályozza az igényérvényesítést, ezért a megállapodás jóerkölcsbe is ütközik.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Kifejtették, hogy a kölcsönszerződés nem volt színlelt és az engedményezési szerződés is megfelel a jogszabályoknak. A II. rendű alperes utalt arra is, hogy a felperes az igényét csak a vele szemben a kölcsönszerződés, illetve az engedményezési szerződés alapján indított, marasztalásra irányuló perben érvényesíthetné.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperesek között 2004. december 6-án létrejött engedményezési szerződés érvénytelen. Kötelezte az I. és a II. rendű alperest, hogy fizessenek meg a felperesnek külön-külön 315.000-315.000 forint+áfa perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 254.620-254.620 forint le nem rótt kereseti illetéket.

Tényként állapította meg, hogy az I. rendű alperes kölcsönadóként, a felperes pedig adósként 2000. március 27-én kölcsönszerződést kötött, amelyet 2001. január 15-én kiegészítettek. Az I. rendű alperes 2004. december 6-án a kölcsönszerződésből eredő követelését a II. rendű alperesre engedményezte. A felek ebben rögzítették, hogy a már lejárt 4.243.636 forint tőketartozás és annak járulékaiként az I. rendű alperes a pert már megindította jelen per felperesével szemben. Az eljárás a ... Bíróság előtt van folyamatban. A II. rendű alperes abban a perben II. rendű felperesként perbelépett, ugyanakkor a per tárgyalásának felfüggesztésére került sor jelen eljárás jogerős befejezéséig.

Jogi indokolásában az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli szerződések a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. tv. (régí Gt.) hatálya alá esnek, ezért azokat nem a felperes által hivatkozott szabályok alapján kell vizsgálni. A régi Gt. 150. § (2) bekezdésének j) pontja értelmében a társaság által a saját tagjával kötött szerződéshez a taggyűlés jóváhagyására lett volna szükség, ennek hiányában a kölcsönszerződések érvénytelenek. Ettől független tény, hogy a meghatározott összeg felvételre került a felperes részéről és - tekintettel arra, hogy ezen időszakban a házassági életközösség fennállt - a tartozás a Csjt. 30. § (1) és (2) bekezdése alapján a feleségével közös tartozásnak minősül. Ebből az következik, hogy mivel az engedményezési szerződés az akkori ügyvezetőt is érintette, annak érvényességéhez is a taggyűlés határozata lett volna szükséges. Ilyen határozat az ügyvezető saját előadása szerint nem áll rendelkezésre, ezáltal

az engedményezési szerződés a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése értelmében jogszabályba ütközik és érvénytelen. Mindezek alapján a további kereseti jogcímeket az elsőfokú bíróság érdemben nem vizsgálta.

Az ítélet ellen a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben tartalma szerint kérte annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását.

Kifejtette, hogy a taggyűlési jóváhagyás hiánya a régi Gt. szabályai, valamint a következetes bírói gyakorlat szerint nem érinti a kívülálló harmadik személlyel kötött szerződés érvényességét. A per tárgyát nem képező kölcsönszerződésekkel kapcsolatosan utalt arra, hogy azokon a társaság mindkét tagjának az aláírása szerepel.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokai alapján utalva arra, hogy az elsőfokú bíróság által nem vizsgált jogi hivatkozásai is megalapozottak. Kifejtette, hogy a házastársi közös vagyon megosztásáról rendelkező ítélet szerint az I. rendű alperestől nem adózott osztalék formájában vették fel a pénzt a házastársak. Az I. rendű alperes ügyvezetője más peres eljárásban úgy nyilatkozott, hogy valójában nem kölcsönről volt szó, hanem az osztaléknak a lepapírozásáról. Az elsőfokú bíróság alapvetően a kölcsön vonatkozásában állapította meg az érvénytelenséget és ebben a körben a felperes nem minősül külső, harmadik személynek. Az engedményezéshez szintén a közgyűlés jóváhagyására lett volna szükség, hiszen az I. és II. rendű alperesi gazdasági társaságok ügyvezetői hozzátartozói kapcsolatban állnak.

Az I. rendű alperes a fellebbezésben kifejtettekkkel egyetértett. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés azért sem lehet színlelt, mert annak értelmében az összeg megtartására az adós nem jogosult, a pénz kivételének tehát nem lehet eszköze. Kifejtette, hogy az I. rendű alperes ügyvezetőjének intézkedései szintén a szerződés valóságtartalmát igazolják, hiszen a visszafizetés érdekében járt el.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt tekintettel arra, hogy az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset esetén a szerződést kötő alperesek között egységes pertársaság áll fenn a Pp. 51. § a) pontja alapján, így a II. rendű alperes fellebbezése az I. rendű alperesre is kihat a Pp. 52. § (1) bekezdése értelmében.

A fellebbezés alapos.

Az ítélet az elsőfokú bíróság érdemi döntésével nem ért egyet az alábbi indokok alapján.

A kereset az alperesek között létrejött engedményezési szerződés érvénytelenségének a megállapítására irányult. A Pp. 123. §-ának jelen ügyben alkalmazandó második fordulója alapján megállapításra irányuló keresetnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges és a felperes a jogviszony természeténél fogva

vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

Az ítéltábla elsődlegesen a megállapítási kereset fenti feltételeinek fennállását vizsgálta, mert erre a bíróság hivatalból köteles és ezt a kötelezettségét az elsőfokú bíróság elmulasztotta.

Ezzel kapcsolatban abból a nem vitás felperesi tényelőadásból kellett kiindulni, mely szerint az I. rendű, majd - a jelen per tárgyát képező engedményezésre tekintettel - a II. rendű alperes kölcsönszerződésből eredő követelést érvényesített vele szemben. Az alperesek az I. rendű alperes által megindított per alatt kötötték meg az engedményezési szerződést, és jelenleg a ... Bíróság előtti eljárásban valamennyi érintett fél perben áll, mert a jogutód II. rendű alperes perbe lépését követően az I. rendű alperes perből való elbocsátásához a felperes nem járult hozzá. Az iratokból megállapíthatóan a hozzájárulását éppen az engedményezési szerződés megtámadására tekintettel tagadta meg.

Az engedményezés érvényessége az engedményes általi igényérvényesítés esetén olyan, a keresetösségi jog körében vizsgálandó érdemi kérdés, amelyről az anyagi jogi szabályok alapján kell állást foglalni. Ezt a bíróság kizárólag abban a perben teheti meg, amelyben az engedményes - a jelen per II. rendű alperese - felperesként érvényesíti az igényét.

A felperes a fentieket meghaladóan a kölcsönszerződés érvényességét is vitatta, amely a jelen per alperesei által előterjesztett kereset jogalapját képezi. Egy perben már érvényesített követelés jogalapjáról a bíróság önállóan, külön perben szintén nem dönthet. A jelen per felperesének a jogvédelme azzal teljesül, ha a vele szemben indított perben védekezésésként terjeszti elő az e perben előadottakat, s ott vitatja a marasztalásra irányuló kereset jogalapját és hivatkozik mind a kölcsönszerződés, mind az engedményezési szerződés érvénytelenségére.

Ellenkérelmét az ott eljáró bíróságnak érdemben vizsgálnia kell és állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy a szerződések érvényesek-e, illetve abban, hogy a követelés kötelezettje vitathatja-e egyáltalán az engedményezés érvényességét.

A fentiekből az következik, hogy adott esetben a felperes jogvédelmének a szükségessége nem áll fenn, jogainak az alperesekkel szemben való megóvása végett külön per megindítása nem volt szükséges, így a Pp. 123. §-ában foglalt törvényi feltétel hiányában a kereset nem megalapozott. Az állandó bírói gyakorlat szerint ugyanis a keresettel szembeni védekezésésként felhozható igény nem érvényesíthető önálló megállapítási keresetként.

Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a peresztes felperes köteles viselni mind az első, mind a másodfokú perköltséget. Ennek megfelelően kötelezte az ítéltábla, hogy a II. rendű alperes részére fizesse meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-ának (1) bekezdése alapján a csatolt ügyvédi megbízási szerződésnek megfelelően

megállapított ügyvédi munkadíjból és a fellebbezési illetékből álló perköltséget. A felperesi költségmentességre tekintettel a kereseti illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli. Az I. rendű alperes jogi képviselő nélkül járt el, perköltség iránti igényt nem terjesztett elő, ezért az ítéletábla az ő javára a felperest nem marasztalta.

Budapest, 2012. március 28.

. Szabó Klára s.k.
a tanács elnöke
. Sándor Ottó s.k.. Csordás Csilla s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: